

בדרכו אמונה

במשנת מרן רשכבה"ג הדרך אמונה זללה"ה

בס"ד
פר' במדבר -
חג השבועות
גיליון רח"צ
שנה ו'
סיוון תשפ"ה

השבת יארציט מ"ו לסילוקו של זקני הגה"צ רי"א וולף וצוק"ל מייסד ומנהל פמינר "הרב וולף"

לרגל היארציט נציא לע"נ הטעורה של זקני רבי יוסף אברהם ז"ר פנחס זאק"ל, דברים שהציא רבינו ממנו בקונטרס הזכרונות ממרנא החזון איש ור' זרח שפירא (נ"י) [ז"ל] שאל אם מותר להשים משחה, והשיב לשים סתם וזה יתמרח מאליו ע"י התחבושת.
- התיר לרחוץ כלים בנוזל העושה קצף (שקורין אמה). (רי"א וולף ז"ל. ועי' רמ"א סי' שכ"ו סי'. ועי' עה"ש סי' שכ"ג סי"ב).

צניעות

אע"פ שיחוד אינו נוהג באחותו, קול באשה ערוה נוהג (רי"א וולף ז"ל. ועי' סי' ז' אות י"ב) וכ"כ רמ"ג משמו שאסור לשמוע זמר מאחותו.

כיבוד או"א

לענין כיבוד או"א מקרי עושה מעשה עמך אם לא שעובר על איסורים מפורסמים, דאל"כ אין אדם צדיק וכו' (רי"א וולף ז"ל. ועי' פ"ת יו"ד סי' ר"מ סקט"ו).

ע"ז

בובות של התינוקות צריך לקטוע עין או איזה דבר אחר מן הפרצוף (רי"א וולף ז"ל. ועי' באות הקודם).

[שם רבינו הביא בזה"ל: בתריסים שבביתו הי' ברזלים לעכב התריסים עם צורת אדם, ושפסף את הצורה, כן שמעתי (ועי' יו"ד סי' קמ"א ס"ז, ובפ"ת שם סק"י)].

מעשר כספים

א"א לחשוב מזונות בניו ובנותיו והוצאתם לת"ת למעלה משש שנים בחשבון המעשר כספים (רי"א וולף ז"ל. ועי' פ"ת יו"ד סי' רמ"ט סק"ב בשם חו"י. ועי' ד"א פ"ז סק"ז).

[טעם הדבר כתב זקני הרי"א וולף (ברשימותינו מהוראות החזו"א אליו, שהעתיקם רבינו לעצמו והביא משם הוראה זו ועוד הוראות החזו"א שבקונטרס הזכרונות בשם הרי"א וולף):

שביאר לו החזו"א, שאמנם לענין קבלת שכר על מצווה זו נחשב הדבר לצדקה (כמבואר בכתובות ג, א), אך להיפטר ע"י מחובת נתינת מעשר כספים אינו מועיל, שכיון שדרך העולם להוציא הוצאות אלו, נחשב הדבר כהוצאה עבור עצמו].

אבידה

ספרים שהובאו מחו"ל ע"י יחידים מבתי כנסת שחרבו, צריך ליתנם לביהכ"נ, ויתנם לאיזה ביהכ"נ שרוצה (הרי"א וולף ז"ל. ועי' מ"ב סי' קנ"ד סקנ"ט. ועי' רמ"א יו"ד סי' רנ"ו סי"ד).

סוכות

דפנות הסוכה אפשר ע"י לבד שתי וערב, אבל לא ע"י שתי בלבד, אא"א יש ד' דפנות, ואז אפי' שתיים בלבד דשתי בלבד כשר (רי"א וולף ז"ל, ועי' מ"ב סי' תר"ל סק"ב, ובחזו"א או"ח סי' ע"ה סק"י).

חנוכה

בבתים הנהוגים היום דדלת החיצון הוא של כל השכנים יש להדליק בפתח או בחלון הפתוח לחצר אם אין חלון לרה"י (רי"א וולף ז"ל).

ארץ ישראל

מותר לצאת מירושלים לצורך פרנסה, דלא עדיף מלצאת מא"י (רי"א וולף ז"ל) ועי' אה"ע סי' ע"ה סי"ג.

[א.ה - באה"ע מבואר שאין היתר לאיש לכפות את אשתו לעקור דירתם מירושלים לשאר א"י]

הוצא מביד י"א וולף ז"ל (א"א זלמה)

כיסוי הראש

כיסוי הראש צריך לכסות רוב הראש (וכ"ה בתש"ו האלף לך שלמה להגר"ש קלוגר ז"ל סי' ג'. ומ"ש בשו"ע סי' צ"א ס"ד, י"ל דהיינו בב' ידיו) והרי"א וולף ז"ל אמר בשמו שצריך להגיע הכיסוי מלפניו עד מקום שמוחו של תינוק רופס, ומאחורי הראש כדרך שבנ"א מתכסין.

תפילה

בנוסח אשכנז וספרד אין כ"כ קפידא, ומותר לשנות כדי להתפלל עם הציבור (רי"א וולף ז"ל, ועי' במ"ב סי' ס"ח סק"ד ובתש"ו משיב דבר סי' י"ז בסוף התשובה, ועי' סי' ט' אות י"ט).

שמות שאינן נמחקין

אפי' מ"ז שמות שאין נמחקין אם מכוון לכונה אחרת בתיבה זו (כגון אלף למד בפתח שכוונתו לא) מותר להזכירה, ושאר הכינויים חוץ מ"ז שמות מותר להזכיר אפי' מכוין לשם (ר"י פלך נ"י) [ז"ל]. ועי' פ"ת יו"ד סוף סי' רע"ו ובשד"ח קונטרס באר בשד"י ורי"א וולף העיד בשמו שאיש ששמו שלום יכול לכתוב שמו בשלט בחנות ובכל הניירות כשמכוין לדברי חולין, (ועי' פ"ת סוף סי' רע"ו. והראוני מכתב ממרן שבברכת שלו' כתב חסר, אבל בשם אדם כתב כל התיבה).

הלכות מלאכות שבת

- התיר לרסק תפוחי אדמה על הצלחת בכמות קטנה חלק חלק (רי"א וולף ז"ל. ועי' חזו"א או"ח סי' נ"ח סק"ט ד"ה סימן).

- כתישת בננות או סרדינים מותר רק ע"י שינוי (רי"א וולף ז"ל, וכ"כ לי ר' זרח שפירא נ"י) [ז"ל]. שהתיר לרסק בננה בשינוי קצת. ועי' חזו"א או"ח סי' נ"ז ד"ה נמצינו, ושו"ה סי' שכ"א דין כ"ב. ועי' קו"א ח"ב אות מ"ב.

- אם נפלה דליקה בשבת ואין גוי לכבותה, ע"פ רוב יש היום בדבר ספק פיקו"י ולכן מותר לכבות. ואם ברי לו שאין פיקו"י, בוודאי שאסור, וכשמכבה ישתדל למעט באיסור כל כמה שאפשר, אך אל יביא א"ע לידי סכנה ע"י (פסקי מרן בספר מנוחה נכונה). ורי"א וולף ז"ל אמר שא"ל שאין ג' בתים שאין בו תינוק או עלול לבהלות וכיו"ב (ועי' או"ח סי' של"ד סכ"ו).

- בחולה שנפל למשכב דהיינו מכה עם מוגלא, התיר למרוח משחה על המכה אבל לא על התחבושת (רי"א וולף ז"ל. ועי' חזו"א או"ח סי' נ"ב סקט"ז). ואחותי נ"י שאלה על תינוק שהי' לו אדום הרבה, ואמר להשים המשחה עם היד בכמה מקומות, או לדחוק בהשפופרת על הגוף, אבל לא למרח עם היד.

ובאו כולם כברית יחד – שו"ת מרביה"ק בעניני חג מתן תורתנו

מת, [וכן דייק המהרש"א שם מהגמ'] ואם בניו מתו בחייו א"כ יוצא דכל בניו מתו בחייו עוד לפני שנשא את רות, וא"כ הוא חייב מדאורייתא ממצוה דפוי"ר כמבוי ביבמות דהיו לו בנים ומתן לא קיים פוי"ר, וא"כ איך קמ"ל ממעשה דבעז הא דבבוקר זרע זרעך הרי כאן זה חיוב גמור.

תשובה: קמ"ל שאע"פ שכבר קיים והזקין.

בביאור חשש בועז למיתה

שאלה: עוד צ"ב בדברי הרשב"ם הנ"ל שכתב דאשמעינן שאם נשא בבבחרותו ישא בזקנותו כמו שעשה בעז שהיה ירא שמא ימותו בחייו, וצ"ב דהרי אין חוששין למיתה, ולכאוי מצוה זו דבבוקר זרע זרעך הוא מצוה להרבות זרעו ולהוסיף ואפי' אם לא ימותו.

תשובה: י"א שבהגיע לגבורות חוששין.

אכילת מאכלי חלב

שאלה: בשיטמ"ק בכורות ו: (אות ב') הביא מהמדרש שכשהמלאכים ביקשו התורה, א"ל הקב"ה אין אתם ראויים שתיתנו לכם תורה שתינוק בא מבית הספר מביאים לו חלב ואוכל וכו', אבל אתם אכלתם בשר בחלב, וצ"ע מה טענה היא זו דלכאוי רק אחרי שנתנה תורה ישראל מקפידים על כך, והמלאכים לא נצטוו, ואילו היו מצטווים גם היו מקפידים, ומה מביאים להם ראייה ממה שעשו כשלא נצטוו, אדרבא עכשיו הם יקבלו תורה ויקימוה.

תשובה: האבות קיימו התורה וגם בניהם כמ"ש רש"י בחולין צ"א א'.

ב' כתרים שנתנו במתן תורה

שאלה: בגמ' בשבת כתוב שנתנו לכ"א מישראל ב' כתרים במ"ת, וביאר שם המהרש"א דהיינו כתר כהונה וכתר מלכות, וצ"ב דמה שייך שכל ישראל יהיו כהנים ומלכים, הרי מלכות ניתן לאהרן ובניו ומלכות לדוד, ובמלכות בלא"ה תקשי דאין יתכן שכולם יהיו מלכים, הרי דבר אחד לדור ואין ב' דברים.

תשובה: כל ישראל היו ראויים להיות כהנים ומלכים.

המלכת שלמה

שאלה: בשע"ת הביא מבכור שור דקוראים רות בעצרת דדוד מת בעצרת ומסתמא אז נולד, לכן מיחסים אותו, וכ"ה במדרשים ובירושלמי דדוד מת בעצרת, וצ"ע דא"כ איך כתבו תוס' ברי"ה ב: ד"ה מקיש, וג. ד"ה תניא דשלמה הוה מעשה דמלך בניסן, הרי מבואר בגמ' בשבת (לא) דמיד כשדוד מת מלך שלמד, דדוד ביקש למות באחד בשבת והקב"ה א"ל דהגיע זמן שלמה בנך למלוך, וא"כ כיוון דדוד מת בעצרת שלמה מלך בעצרת בסיון, ואיך כתבו תוס' דמלך בניסן.

תשובה: נמנו עליו מיד אבל הכתירוהו בניסן.

ברך ברכת התורה באמצע לילה וחזר לישון

שאלה: האם מי שנתעורר באמצע הלילה ורוצה ללמוד וברך ברכות התורה, ואח"כ חזר לישון שינת קבע בלילה, מה הדין כשקם בבוקר האם צריך לברך שוב ברכות התורה.

תשובה: לכאוי צריך לברך שוב.

בביאור ברכת אשר בחר בנו

שאלה: איך מברכים אשר בחר בנו מכל העמים הרי הקב"ה רצה ליתן התורה לכל האומות, ורק שלא רצו אלא עם ישראל, והיכן ניכר הבחירה בנו.

תשובה: זה שני דברים אשר בחר בנו וגם נתן.

[תשובות רביה"ק מכת"ק]

ללכת למקום שקורין

שאלה: אדם שהתפלל בשבועות במקום שלא קורין מגילת רות האם צריך להשלימה או לילך למקום אחר שקוראים, או דאין צריך.

תשובה: צריך לילך למקום אחר שקורין.

למה לא אמרה רות את שמה

שאלה: בפ"ג פט"ז כתב במגילת רות אחרי שהיתה בלילה בגרן של בועז, חזרה אל נעמי וכתוב שם "ותבוא אל חמותה ותאמר מי את בתי", וצ"ב אטו נעמי לא הכירה את רות, וביותר צ"ב דענתה לה את כל אשר עשה לה האיש, למה לא ענתה לה שהיא רות.

תשובה: היא שאלה מי את בתי ארוסה או נשואה.

איך שייך לומר אשת המת

שאלה: בסוף המגילה כתוב שאמרו לגואל ביום קנותך השדה שיקנה גם את אשת המת, וכן כתוב (פ"י) וגם את רות המואביה אשת מחלון קניתי לי לאשה, וצ"ע למה המבואר בחז"ל וכ"כ רש"י ריש המגילה דאין כאן איסור אש"א שלא היה בעולמו דנשואים בנכריות, א"כ לא היה למחלון כלל אישות ברות ומה שייך לומר קניתי אשת המת, הרי לא היתה אשתו כלל.

תשובה: עי' רמב"ן פרשת וישב שה"י כאן ענין של יבום.

איך שייך להקים שם

שאלה: כתוב ברות ותאמר בועז להגואל ביום קנותך השדה מאת נעמי ומאת רות המואביה קנית אשת המת להקים שם המת על נחלתו, וצ"ע דרות היתה גויה דהרי מבואר ברש"י שנתגיירה, וביבמות למדו משם דיני גירות, וא"כ היא לא היתה אשת המת, ואיך שייך להקים שם ולקנות את שדותיה.

תשובה: ענין יבום כמ"ש הרמב"ן בפ' וישב.

בביאור הראיה נשא אשה בצעירותו ישא בזקנותו

שאלה: בגמ' ב"ב צא. אמר רבה בר רב הונא א"ר אבאן זה בעז מאי קמ"ל כי אידך דרבה בר ר"ה וכו' ופרשב"ם דכל בניו של אבאן מתו בחייו ומדקאמר אבאן זה בעז, וכתוב בבועז שנשא רות אע"פ שהיו לו בנים הרבה אשמעינן שאם נשא אשה בבחרותו ישא אשה בזקנותו כמו שעשה אבאן דהיינו בעז שהיה ירא שמא ימותו בניו מאשתו ראשונה וכו' וכתוב בבקר זרע את זרעך ולערב אל תנח ידך, ומבואר ברשב"ם דמה שבעז נשא את רות זהו משום המצוה דבבקר זרע זרעך, והנה מצוה זו אינה חיוב גמור אלא רק מקרא דד"ק.

וקשה הרי מבוי במדרש רות דלמחרת שנשא בעז את רות הוא

קרעו שערי שמיים לרפואת הגאון הגדול רבי ישראל בונים בן חיה רויזא שרייבר שליט"א הזקוק לרחמי שמיים מרובים

לע"נ אחות רביה"ק - הרבנית אסתר אהובה ליבא בת קוה"ק רשכבה"ג מרנא רבי יעקב ישראל זצוק"ל, נלב"ע ג' סיון תשע"ב

יו"ל ע"י מכון "דרך אמונה" בקול ובכתב - קו דרך אמונה: 0799-211-666 לקבלת הגיליון במייל: a0799211666@gmail.com

הגיליון מובא מידי שבוע במסגרת חוברת אוצר הפרשה, גליונות מרביתנו זעוק"ל ושליוט"א ניתן לקבלו במייל - a169258235@gmail.com

נא טלו שותפות בזיכוי הרבים - לתרומות והנצחות לזכות ולע"נ ניתן לפנות למייל אוצר הפרשה, וכן במספר - 055-760-0055